Izhaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.

Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXVIII. Cena lista je $6.00 Entered as second-class matter January 14, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., TOREK, 3. SEPTEMBRA (SEP. 3), 1935. Subscription $6.00 Yearly. ŠTEV.—NUMBER 171

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Ameriški in angleški kapitalisti okupirali polovico Abesinije!

Pravkar sklenjena pogodba z afriškim cesarstvom jim dovoljuje eksploatacijo naravnega bogastva na ozemlju, ki obsega 150,000 štirjaških milj. Italiji ne bo ostalo ničesar v slučaju okupacije Abesinije. Rimski krogi pravijo, da Italija ne bo revidirala svojega militarističnega programa

London, 2. sept. — Angleška vlada je izjavila, da nič ne ve o kakšnem sodelovanju ameriških kapitalistov v korporaciji, ki je prevzela oljne vrelce in rudnike v Abesiniji. Anglija je informirala abesinskega vladarja Selazija, da mora takoj razveljaviti pakt z ameriškimi kapitalisti, če ga je res podpisal, ker vsak tak pakt je kršitev pogodb z Italijo, Anglijo in Francijo. Angleška vlada je naprejela odgovor iz Addis Abebe, da nova korporacija je ameriška s stoprocentnim ameriškim kapitalom, toda abesinska vlada ne bo razveljavila te odločbe, kajti Abesinija je neodvisna država in lahko razpolaga s svojim naturnim bogastvom kakor sama hoče.

Addis Ababa, Abesinija, 31. avg. — Včeraj se je doznalo, da je bila podpisana pogodba med cesarjem Selassiejem in britsko-ameriškimi interesi, ki daje slednjim ogromne koncesije v Abesiniji. Možnost je, da je bila vsa stvar urejena z dovoljenjem angleške vlade, kar pomeni, da Mussolini ne bo dosegel cilja, ki ga ima v svojem programu. Prilike, katere je upal doseči z njegovo okupacijo Abesinije, so dane na last angleških in ameriških kapitalistov. Ameriški kapital, ki je uključen v tej transakciji, predstavlja interese Standard Oil Co.

F. W. Rickett je podpisal pogodbo z abesinsko vlado v imenu African Exploration & Development Corp., ki je s tem dobila neomejeno pravico eksploatacije naravnega bogastva Abesinije za dobo 75 let. V tem so uključena oljna polja in rudniki. [illegible] pomeni najdalekosežnejšo [illegible], kakršne so doslej [illegible] iskali zunanji interesi v Abesiniji.

Pogodba je bila podpisana [illegible] v navzočnosti strokovnjakov, ki so jo sestavili. V [illegible] cesarja Selassieja jo je [illegible] abesinski rudniški minister in pri tem je bil navzoč [illegible] Everett Andrews Colson, ameriški finančni svetovalec cesarja Selassieja.

[illegible], na katerem je omenjena korporacija dobila koncesije, [illegible] teritorij vzhodno [illegible] Eritreje in južno [illegible] Hawash in od tu do [illegible] jezera Rudolph ob [illegible] Kenya. To ozemlje [illegible] 150,000 kvadratnih [illegible] kakor [illegible] skupna površina Illinoisa in Iowe. [illegible] so bogata oljna [illegible].

[illegible] da so v teku na[illegible], ki so velike [illegible] Britanijo. Na[illegible] načrti glede [illegible] jezera Tsana, iz[illegible] kombinacijo bo[illegible] Abesinije, E[illegible], kateri namera[illegible] projekt $50,-[illegible] bodo velikanski [illegible] tako poveča [illegible] Nil, kar ne bo [illegible] vode Egiptu [illegible] tudi omogo[illegible] ozemlja, ki [illegible] manjkanja vode [illegible].

[illegible], ki je prouče[illegible] predlaga[illegible] rešitev [illegible] leta de[illegible] Londonu, Kairu [illegible] Ababi. Ako [illegible] uspešna, bodo [illegible] gradnja je [illegible] $20,000,000.

[illegible], katere so dobili britsko-ameriški interesi v Abesiniji, je v tem, ker slednji omogočajo izhod iz fevdalizma in hiter razvoj v moderno državo. Domneva se, da se bodo letni dohodki Abesinije, ki znašajo sedaj pet milijonov dolarjev, potrojili v prihodnjih štirih ali petih letih.

Britsko-ameriška korporacija, katero ima podporo v močni mednarodni kapitalistični grupi, bo odprla oljna polja v Abesiniji z zgraditvijo 300 milj dolge linije cevi, v katerih bo teklo olje naravnost v britsko Somalijo. Ta projekt bo stal okrog $15,000,000 in z delom se bo takoj pričelo. Pričakuje se, da bodo britske industrije imele velik delež profita v zvezi s to konstrukcijo.

Rickett, ki je podpisal pogodbo v imenu korporacije, je danes odpotoval v Džibuto, glavno mesto francoske Somalije. Od tu bo poletel v Egipt in potem se bo vrnil v London. Pred odhodom je dejal, da bodo takoj pričeli z eksploatacijo oljnega polja ne glede na to, če Italija napove vojno Abesiniji.

Rim, 31. avg. — Italijanski krogi so izrazili dvom v zvezi s poročili o sklenitvi pogodbe med Abesinijo in britsko-ameriško korporacijo, ki nudi slednji velike ekonomske koncesije. Dalje so ti krogi izjavili, da Italija ne bo revidirala svojega militarističnega programa, čeprav je bila pogodba sklenjena. Ona je izzvala britske interese v Abesiniji in bo vztrajala na svojem stališču ne glede na to, da so v tej stvari sedaj zapleteni tudi ameriški interesi.

Mala antanta proti Habsburžanom

Vodila bo boj proti restavriranju

Bled, Jugoslavija, 31. avg. — Predstavniki male antante (Jugoslavije, Čehoslovakije in Rumunije) so včeraj na tukajšnji svoji konferenci zaključili, da se mala antanta izreče za zvezo podonavskih držav, a le na podlagi statusa quo in restavriranja Habsburžanov, bodisi na Ogrskem ali v Avstriji, ne sme biti.

S to izjavo je mala antanta uničila vsako upanje monarhistov v Avstriji in Ogrski, da bi se kdaj dala pregovoriti za povratek Habsburžanov. Uradni komunike bleške konference se glasi glede te zadeve: "Povratek habsburške dinastije bi onemogočil vsako mirno sodelovanje male antante s sosednjimi državami."

Amerika spet posvarila sovjete

Izjava državnega departmenta

Washington, D. C., 1. sept.— Državni department (zunanji urad) ameriške vlade je včeraj izjavil, da se ne strinja z odgovorom sovjetske vlade na svojo protestno noto, vendar za enkrat ne bo izvajal nobenih posledic. Nadaljnji odnošaji med Združenimi državami in Sovjetsko unijo zavise od bodočih akcij sovjetske vlade. Ameriška vlada ni poslala nobene note Rusiji in ne pričakuje nadaljnjega odgovora od sovjetske vlade.

Domače vesti

Afera okradene cerkve

Chicago. — Dne 7. maja t. l. je Prosveta posnela po clevelandski Ameriški Domovini vest, da je bila slovenska cerkev v Forest Cityju, Pa. okradena. Ta vest ni bila resnična. Fr. M. Jevnik, župnik te cerkve, je po treh mesecih na pritisk svojih faranov začel s preiskavo, da dožene, kdo je poslal to vest časopisom. Obrnil se je na Prosveto, Amerikanskega Slovenca in Proletarca — dasi Proletarec ni nikoli prinesel te vesti — toda na Ameriško Domovino, iz katere je ta vest izvirala, je Jevnik pozabil in šele Prosveta ga je morala pismeno opomniti, kam se naj obrne za pojasnilo. Medtem je Amerikanski Slovenec brž poročal — ne vemo, ali namenoma ali pomotoma — da je Prosveta najprvo prinesla omenjeno vest, kakor da je to za bralce tega lista najvažnejše! Dne 29. avgusta se je pa oglasila Ameriška Domovina in mučno poročala, da je prejela omenjeno izmišljeno vest "od znane osebe v Forest Cityju, kateri pač ne more biti v čast, da skuša blufati javnost". Pričakujemo, da se zdaj ponovno — z isto urnostjo kakor prvič — oglasi tudi moški Amerikanski Slovenec in mučno prizna, da se je motil glede Prosvete.

Nov slovenski zdravnik

Chicago. — Dr. William F. Janc, mlad slovenski zdravnik, je zadnje dni odprl svoj urad v južnem delu Chicaga na naslovu 624 W. 119 St. Dr. Janc je bil rojen v Chicagu, tu je študiral medicino in služboval eno leto kot zdravniški praktikant v Mercy hospitalu.

Milwauške vesti

Milwaukee. — Rojak Viktor Miško, ki je že več let uposlen pri mestnem kanalizacijskem oddelku, je zadnji teden pri delu po nesreči padel v podzemski kanal in voda ga je odnesla skoro miljo daleč predno se ga z velikim naporom rešili in debili na površje. Med prostovoljci, ki so šli pod zemljo in rešili Miška, je bil tudi John Oblak. — Zadnje dni je umrl John Završnik st., star 64 let in doma iz Radomirja pri Sv. Frančišku v Savinjski dolini. V Ameriki je bil 30 let.

Henri Barbusse umrl v Moskvi

Moskva, 31. avg. — Henri Barbusse, znameniti francoski levičarski pisatelj, je včeraj umrl v bolnišnici v Kremlu za pljučnico. Star je bil 61 let. Barbusse se je udeležil komunističnega kongresa v Moskvi, nakar je zbolel zadnji teden. Barbusse se je proslavil že med svetovno vojno s svojo znamenito knjigo "Le Feu" (Ogenj), ki je bila kasneje prevedena v vse moderne jezike. Po vojni se je pridružil komunistom in spisal je dolgo vrsto socialnih del. Zadnja leta je bil zelo aktiven v mednarodni kampanji proti fašizmu in vojni.

Nov dekret glede porok v Nemčiji

Kandidatje bodo morali dobiti certifikate o sposobnosti

Berlin, 31. avg. — Nacijske avtoritete pripravljajo odredbo, ki bo zahtevala od vseh, ki se žele poročiti, certifikate o sposobnosti. Tako je izjavil dr. Guett v imenu ministrstva za notranje zadeve.

Ta odredba bo onemogočila poroke med osebami, ki so fizično in mentalno nesposobne, da se tako zagotovi Nemčiji zdrave bodoče generacije. Dalje bo preprečila poroke med Arijci in drugimi rasami, kakor tudi med zdravimi ljudmi in osebami, ki so dedno obremenjene; ljudem, ki se podvržujejo sterilizaciji, bodo poroke dovoljene.

Hilda Lemke, načelnica ženskih delavskih taborišč v Brandenburgu, je izjavila, da nemške ženske ne marajo nobenih pravic, temveč samo dolžnosti, in hvaležne so Hitlerju, ker jih jim je naložil. V taborišču je sedaj okrog 10,000 žensk. Služba v teh taboriščih je sedaj še "prostovoljna", toda kmalu bo prisiljena in bo v kratkem obvezna za vse nemške ženske. "Ta služba uči ženske, da morajo služiti državi", je rekla Lemke.

Ženske v taboriščih prejemajo osem centov na dan, možje v delavskih taboriščih pa dva centa več.

Oblačilni delavci obnovili pogodbo

Mezdna lestvica nespremenjena

Chicago, 31. avg. — Člani petih krajevnih unij Intl. Ladies' Garment Workers so na svoji seji, ki se je vršila v Ashland Boulevard avditoriju, obnovili pogodbo z zvezo delodajalcev. Te unije imajo okrog 7000 članov.

Mezdna lestvica, ki je bila v veljavi zadnji dve leti in katera določa tedensko plačo $14 za učence in $35 za izurjene delavce, ostane. Morris Bialis, podpredsednik mednarodne unije, je dejal, da dogovor določa, da ne sme noben delodajalec odpustiti delavca, dokler take akcije ne odobri posebni arbitražni odbor. Pogodba je veljavna za dobo šest mesecev.

Kuga v Mandžuriji; 78 ljudi umrlo

Peiping, Kitajska, 31. avg. — Poročila iz centralne Mandžurije se glase, da se tam širi kuga, ki je doslej zahtevala že 78 življenj.

ANGLIJA ZAHTEVA POJASNILA OD MUSSOLINIJA

Rimski list naglaša italijansko lojalnost napram Angliji

NOVE EKONOMSKE ODREDBE

London, 31. avg. — Izvedelo se je, da hoče Anglija nadaljnjih pojasnil v zvezi z Mussolinijevo izjavo, ki jo je podal po izredni seji kabineta, "da se britskemu imperiju ni treba bati italijanskih kolonialnih načrtov." Prav ti načrti, meni Anglija, zahtevajo pojasnila, kajti če bo Italija dobila kontrolo nad Abesinijo, bodo angleški interesi v Egiptu in Sudanu ogroženi. Od odgovora, ki ga bo Italija dala na to vprašanje, zavise pogajanja, ki se bodo otvorila v Ženevi. Ta pogajanja bodo zadnji poskus, da se odvrne preteča vojna v Afriki.

V diplomatičnih krogih govorijo, da bo Italija najbrž odgodila akcijo proti Abesiniji do oktobra. Ako se bo to zgodilo, tedaj bodo pogajanja na seji sveta Lige narodov olajšana.

Tu je bilo naznanjeno, da bo angleška delegacija, ki bo šla v Ženevo, uključevala poleg stotnika Edena in zunanjega ministra Hoara tudi dr. Edwarda L. Burgina, tajnika trgovske zbornice, E. de la Warra in Williama Malkina, pravnega svetovalca zunanjega ministrstva.

Pariz, 31. avg. — Premier Laval je imel daljši razgovor z angleškim poslanikom v Parizu. Detajli razgovora niso bili objavljeni, toda informacije iz zanesljivih virov se glase, da bo Anglija vztrajala na svojem stališču glede ekonomskih sankcij proti Italiji, če se bodo za to izrekle druge članice Lige narodov na seji v Ženevi, ki se otvori 4. septembra.

V Parizu so v teku diplomatične aktivnosti, ki spominjajo na viharne dneve pred izbruhom svetovne vojne. Francoski poskusi, katerih cilj je preprečiti polom Lige narodov v zvezi z italijansko-abesinskim konfliktom, ne kažejo posebnih uspehov. Mussolinijeva izjava, da je Italija pripravljena na vse sankcije, je povečala napetost. Večina francoskega tiska je naklonjena Italiji iz vzroka, ki je znan le njemu, toda iz zadnjih komentarjev o mednarodni krizi je razvidno, da je silno vznemirjena.

Bolzano, Italija, 31. avg. — Diktator Mussolini, ki opazuje vojaške manevre ob avstrijski meji, je dal Italijanom in tujezemcem priliko, da razmišljajo o njegovi izjavi, v kateri je obsodil Abesinijo in naglasil, da še ne boji ekonomskih sankcij, ki jih bo morda Liga narodov naperila proti Italiji.

Neki prominentni italijanski

(Dalje na 2. strani.)

Nemci v Posaarju so razočarani

Brezposelnost narašča pod nacijskim režimom

Saarbrucken. — (FP) — Nemški patriotje, ki so se navduševali za Hitlerja pred plebiscitom in mu omogočili zmago, dobivajo zdaj brce. Politične službe so izgubili in njihove pozicije so zasedli veterani v nacijski stranki. Med temi je bil najbolj prominentna osebnost župan Saarbruckena, ki je priredil velike proslave Hitlerju, ko je prvič prišel v to mesto. Kmalu po plebiscitu so ga naciji obtožili korupcije in ga odstavili iz urada. Njegovo pozicijo je dobil neki Duerrfeld, ki je prišel na izredno sejo mestnega sveta in naznanil, da mu je Hitler poveril županstvo in bil je takoj izvoljen.

Slične nacijske "volitve" so bile tudi v Sulzbachu, Dudweilerju in v mnogih drugih mestih. Ne samo župani, temveč tudi drugi mestni uradniki so izgubili službe in njihove urade so prevzeli "preizkušeni nacijski veterani". Organizacija vojnih veteranov, ki je bila silno aktivna v kampanji za združitev Posaarja z Nemčijo, je tudi prejela plačilo. Naciji so razpustili organizacijo in voditelje aretirali.

Ob plebiscitu je bilo v Posaarju 39,000 brezposelnih delavcev, ob koncu julija tega leta pa je število naraslo na 75,000 in to kljub "prostovoljnemu" izseljevanju posaarskih delavcev v Nemčijo.

Drugi simptomi industrijskega poloma v Posaarju je popolna ustavitev obrata v jeklarnah v Burbachu. Rudarji se morajo zahvaliti pogodbi, da se še nadalje pošilja premog v Francijo, drugače bi bil tudi obrat v premogovnikih ustavljen.

V splošnem je prišlo do tistega, kar so militantni delavci napovedovali. Tisto navdušenje, ki je vzkipelo, ko je Posaarje postalo spet del Nemčije, je izhlapelo.

Coughlin napadel Roosevelta!

Radio župnik imenuje predsednika "komunista"! Zvezal se je s Hearstom

Detroit, Mich. — "Father" Charles E. Coughlin, znani radio župnik, ki je še pred nekaj meseci lomil kopja za Roosevelta z grmečim geslom "Roosevelt ali pogin!", je zadnji petek javno potegnil s Hearstom, Smithom in ostalimi burbonci in napovedal poraz Rooseveltovi administraciji v prihodnjem letu. Coughlin je izjavil, da je Roosevelt danes "neke slabše vrste ruski komunist" in socialist Thomas je boljši ko on:

"William Randolph Hearst ima prav, ko priporoča konstitucionalnega demokrata za prihodnjega predsednika", je rekel Coughlin. "Upam, da Hearstov vpliv ne ostane brez uspeha. Značilno je, da je Hearst pripravljen pozabiti na vsa nasprotstva napram Smithu iz preteklosti in ga priporočiti za predsednika. Rooseveltova politika je danes neameriška! Norman Thomas je boljši, če ga primerjam z Rooseveltom. Thomas se poteguje za precej dobro vrsto ameriškega socializma, dočim hoče Roosevelt imeti neke slabše vrste ruski komunizem. Roosevelt ima še čas, da se poboljša in se povrne k solidnim ameriškim načelom; če tega ne stori, je izgubljen v prihodnjem letu. Ljudstvo se že danes obrača od njega in v prihodnjem letu bo gotovo poražen."

Coughlin je tudi rekel, da njegova "Unija za socialno pravičnost" bo v prihodnji predsedniški kampanji podpirala kandidata, ki se izreče za konstitucionalno formo ameriške vlade.

KONGRES SPREJEL DOLGO VERIGO NOVIH POSTAV

Z "newdealsko" zakonodajo se bavil skoro osem mesecev

VEČ DELAVSKIH POSTAV SPREJETIH

Washington. — (FP) — Zadnje kongresno zasedanje je deželi prineslo celo kopico novih postav za "kontroliranje" kapitalizma in za protektiranje delavstva in farmarjev pred veliko negotovostjo, ki je postala splošna karakteristika sedanjega družabnega reda. Koliko bo pa vsa ta zakonodaja pomagala in olajšala življenje delovnih mas, je seveda drugo vprašanje. Slično je tudi s "kontrolno" zakonodajo.

Rekord zadnjega kongresnega zasedanja je kljub tem dvomom impozanten. Nove postave je prešal skoro osem mesecev. Mnogo se je bavil z načrti za "kontroliranje" biznisa, predvsem javnonapravne industrije, še več pa z delavskim in farmarskim "problemom".

Kongres sicer ni bil bogve kako "delavski", ni se pa mogel izogniti problemu brezposelnosti, niti ne položaju farmarjev. Velikanska armada brezposelnih, ki stoji že več let skoro na mestu kljub vsem "newdealskim" ukrepom, pač meče močno senco tudi na Washington.

In ker je bil kongres prisiljen "nekaj" storiti, je dal Rooseveltu štiri milijarde 880 milijonov za lečenje bede. Skoro milijardo te vsote je namenil za direktni relif. Večji del ostale vsote bo šlo pa za "zaščitne" plače, proti katerim je nastala prva revolta v senatu, a je bila potlačena, zdaj pa se širi med delavstvom. Ampak administracija bo najbrž tudi to revolto potlačila s svojim ediktom: "Delajte ali stradajte!"

Spoznavajoč, da ameriški kapitalizem več ne nudi delovnemu ljudstvu tiste minimalne sigurnosti obstanka kakor jo je v dobi svojega razmaha, in nadalje, da je velika brezposelnost postala stalna institucija sedanjega "reda", je kongres sprejel prvi zakon za socialno zaščito. To je storil potem, ko je porazil Lundeenov načrt splošnega — in dobrega — socialnega zavarovanja.

Ta "zaščita" ostane zaenkrat le na papirju. Vprašanje zavarovanja proti brezposelnosti je kongres zvrnil pred vrata posameznih držav. Pod sedanjo ustavo mu najbrž ni preostajalo drugega, ker splošno zvezno zavarovanje bi šlo najbrž po isti poti kakor je šla NRA. Predno bo kongres mogel sprejeti splošno zvezno zavarovanje proti brezposelnosti, en sistem za vso deželo, bo potrebno amendiranje ustave kakor to določa Hillquitov amendment.

Kolikor se s tem v zvezi tiče zveznih dajatev državam za pomoč vdovam in starim ljudem, je pa louisianski diktator Huey Long to preprečil za dolge mesece s svojim "filibustrom", s katerim je preprečil sprejetje zakona za dodatne apropriacije. Vsled tega njegovega "filibustra" bo moralo čakati več novih zakonov novega kongresnega zasedanja.

Wagnerjev delavski zakon, ki je bil sprejet po razveljavljenju NIRA za prezervacijo točke 7a in usmerjanje delavskih bojev po kolovoznici, je v skladu z "newdealsko" filozofijo o regulaciji kapitalizma. Za delavstvo je večjega pomena še vsled tega, ker je vlada z njim priznala, da ga ne more ignorirati. Z njim je dobil priznanje kot razred tudi v zakoniku.

(Dalje na 2. strani.)

—Federated Pictures.

Prizor s shoda relifnih delavcev v New Yorku, na katerem so protestirali proti kulijski mezdi, katero je določila federalna administracija relifnih del.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naročnina: za Združene države (izven Chicago) in Kanado $6.00 na leto, $3.00 za pol leta, $1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero $7.50 za celo leto, $3.75 za pol leta; za inozemstvo $9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada $6.00 per year. Chicago and Cicero $7.50 per year, foreign countries $9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštnino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov za vse, kar ima stik z listom:
PROSVETA
2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v oklepaju, na primer (Aug. 31, 1935), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Kontrolirani kongres

Roosevelt je rekel pred kratkim v svojem govoru v radio, da njegov "New Deal" ni socializem ne fašizem, temveč kontrolirani individualizem. Te naivne besede so veljale burbonskim klepetuljam. Vsi oni, ki vedo, kaj je socializem, vedo najbolje, da "New Deal" ni noben socializem in ne potrebujejo Rooseveltovega pojasnila. Kako se pa Roosevelt ima z burbonskimi klepetuljami, je njegova zadeva.

Roosevelt torej sanja, ali vsaj dela vtis, da kontrolira ameriški individualizem, to je privatni kapitalizem. Dogodki zadnjega in tega leta so najlepše pokazali, kako malo Roosevelt kontrolira. Niti lastne politične horde ne more kontrolirati! Niti svojega kongresa, v katerem imajo demokratje dvetretjinsko večino, ne more kontrolirati!

Človek bi mislil, da takšna kongresna večina mora delovati gladko, da bo šlo "newdealsko" zakonodajstvo za kontrolo individualizma kakor po loju in v dveh ali treh mesecih bo vsa zakonodaja pod streho. A kaj so dejstva?

Dejstva so, da je "newdealski" kongres natezal Rooseveltove "newdealske" načrte celih osem mesecev in trgal je te načrte na kosce, iz koščev je pa sflikal in zmašil skupaj nekaj, kar niti od daleč ne kontrolira individualizma.

Vsi originalni Rooseveltovi načrti, kakršne je on hotel imeti, so bili spremenjeni v kongresu. Zakon socialnega zavarovanja, s katerim se Roosevelt najbolj ponaša, je še najbližje njegovému originalu, a še ta je tako "sfušan", da je komaj senca tega, kar bi moral biti, da bi bilo vsaj delavstvo zadovoljno.

Roosevelt je hotel imeti kontrolo bank, kongres mu je pa dal le majhen košček te kontrole; prav tako je s kontrolo borz. Hotel je imeti kontrolo "holding" kompanij, toda kongres je naredil iz te kontrole farso; tudi povrnjena "smrtna klavzula" je tako luknjičava, da mora ostati le na papirju.

V čem je torej kontrola požrešnega individualizma?

Vsi glavni "newdealski" zakoni so ogriženi in ostriženi na vseh koncih in krajih. Roosevelt je hotel imeti vstop Združenih držav v mednarodno razsodišče v Haagu, toda njegov demokratski kongres je raje poslušal histeričnega Hearsta in prismuknjenega "fathra" Coughlina in je odklonil vstop. Roosevelt je dalje hotel imeti proste roke v zadevi vojne nevarnosti, katero izziva blazni Mussolini, ampak kongres mu je zvezal roke z obligacijo stroge nevtralnosti za dobo prihodnjih šestih mesecev.

In končno je kongres odšel na počitnice, ne da bi bil dal Rooseveltovi administraciji potreben denar za uresničenje in izvajanje raznih "newdealskih" projektov in zakonov, ki morajo zdaj počivati in čakati prihodnjega kongresnega zasedanja.

To so dejstva, ki jasno pričajo, da Rooseveltova administracija ne more kontrolirati niti lastnega kongresa. O kontroli kapitalizma ne more biti najmanjšega znamenja; vsa ta kontrola je le v besedah.

Roosevelt je tako zavozil s svojo flikarsko in zigzagarsko taktiko, da se je zameril večini kapitalistov in delavcem in farmarjem. Njegova prvotna taktika je bila, da bo naklonjen "malemu" človeku, ki je bil doslej "pozabljen", toda "mali, pozabljeni" človek se je že davno zahvalil za takšno naklonjenost, od katere nima nobene koristi.

Roosevelt je pokazal, da najljubši so mu kapitalisti in plantažniki, ki se puste kontrolirati, a teh je še malo. Roosevelt mora, hočeš ali nočeš, trpeti, da kapitalisti, vodilni "krepki individiji", kontrolirajo — njega s tem, da vsak čas, kadar je treba, nahujskajo demokratske burbonce v kongresu proti njemu.

Mi smo že neštetokrat poudarili, da je vse govoričenje o "kontroliranem individualizmu in kapitalizmu" prazna slama. To govoričenje je namenjeno le naivnežem, ki so pripravljeni pogoltniti vsakega divjega zajca s kostmi in dlako vred. Kontrola privatnega kapitalizma, zlasti ameriškega, ki je najmočnejši na svetu, ne bo nikdar realizirana, ker je nemogoča. Privatni kapitalizem ne more vršiti svojih funkcij, ne more eksistirati, če je kontroliran. V naturi kapitalizma je, da on in samo on kontrolira!

Kdor to razume, ta razume vso jalovost Rooseveltovega programa.

Prvi zbor avtnih delavcev v Detroitu

Nova unija ni popolnoma industrijska

Detroit. — (FP) — Prva konvencija nove unije avtnih delavcev, ki zboruje v Detroitu, bo v precejšnji meri odgovorila na vprašanje, če je Ameriška delavska federacija sposobna organizirati delavce v industrijah z masno produkcijo.

Ta konvencija je velike važnosti za vse ameriško delavstvo, predvsem pa za avtne delavce, ki so se zadnjih par let pričeli organizirati v federalnih unijah pod okriljem Ameriške delavske federacije in tudi v neodvisnih. Od njenih zaključkov zavisi v veliki meri vprašanje unionizma v avtni industriji v bližnji bodočnosti.

United Automobile Workers je prva unija, katero je avtorizirala eksekutiva federacije v masnih industrijah. Da ne bo povsem industrijska, je bilo razvidno takoj prvi dan konvencije, ko je William Green izročil unijski čarter predsedniku Franciju Dillonu in organizatorju ADF in pojasnil delegatom jurisdikcijo nove organizacije.

Green je rekel, da bo nova unija imela jurisdikcijo nad vsemi delavci v avtni industriji, "razen pri žigih (dies), orodju in strojih". To izjavo so tolmačili, da bo unija izključevala, oziroma je prepustila jurisdikcijo unijama strojnikov in likalcev kovin (metal polishers).

Nobena teh unij pa nima ene samcate krajevne unije v avtni industriji. Strojnike se je do neke meje posrečilo zadnja leta organizirati neodvisni Mechanics Educational Society, in še to večinoma v pritiklinskih tovarnah. Unija strojnikov ni na drugi strani mogla niti tega doseči v preteklosti.

Glavni boj konvencije se bo vsekakor sukal okrog dveh vprašanj: kdo bo dobil kontrolo nad novo unijo, progresivci ali konservativci, ter o jurisdikciji. Da sta se obe skupini pripravili, je bilo razvidno že dan pred konvencijo, ko se je vršil sestanek za sestankom. Progresivni element se bo boril, da dobi kontrolo v interesu "rank and file" in da se konvencija izreče za kompletno jurisdikcijo nad vsemi delavci, to je za popolno industrijsko unijo.

Ta konvencija bo vsekakor pokazala, kako daleč je pripravljena iti eksekutiva federacije tudi glede industrijskega unionizma v jeklarski, kavčukarski in drugih industrijah z masno produkcijo.

Anglija zahteva pojasnila od Mussolinija

(Nadaljevanje s 1. strani.)

bankir je dejal, da so ekonomske odredbe, ki bodo omogočile financiranje afriške vojne, dalekosežnega pomena. Ena od teh vsebuje provizijo glede omejitve profitov italijanskih korporacij. Korporacije bodo morale kupovati vladne obveznice, katere bodo mogle prodati šele čez tri leta. To in dodatni desetodstotni davek na dividende in obresti bo omogočilo Italiji financiranje avanture v vzhodni Afriki.

Rim, 31. avg. — Mussolinijev list "Popolo d'Italia" je ponovno poudaril, da Italija želi sporazuma med njo in Anglijo.

"Italijanska lojalnost napram Angliji je bila že neštetokrat demonstrirana", piše ta list. "Vsa politika Italije — od Lokarna do Strese — je šla v tej smeri in rezultirala je v zaključkih, ki so velikega pomena za vso Evropo. Velika Britanija in njen imperij se nima bati ničesar, kajti kolonjalno vprašanje je oddaljeno in omejeno."

Rimsko časopisje izraža veselje nad Mussolinijevo izjavo, ki jo je podal po izredni seji kabineta. Poudarja, da je tako jasna, da jo lahko vsak razume. Mussolini je v preprostih besedah orisal vso situacijo in Italija je sedaj pripravljena predložiti abesinski problem Ligi narodov z vsemi njegovimi grobimi realnostmi.

London, 31. avg. — Anglija se še vedno drži svojega stališča, da mora Liga narodov preprečiti Mussolinijevo vojno v Afriki. Danes poročajo, da bo Anglija igrala močno karto proti Italiji v zadevi Avstrije. Ako Mussolini ostane trmoglav, bo Anglija izstopila iz dogovora za zaščito Avstrije in dala bo s svoje strani proste roke — Hitlerju, naj dela z Avstrijo kar hoče. To spravi v kleščе tudi Francijo, katera je proti združitvi Avstrije z Nemčijo.

Pariz, 31. avg. — Levičarske stranke v Franciji, ki so proti Mussolinijevim pustolovščinam v Abesiniji, so začele pritiskati na ministrskega predsednika Lavala, naj se pridruži Angliji in se potegne za sankcije proti Italiji. Ta pritisk socialistov, komunistov in levega krila socialnih radikalcev je tako močan, da je Laval že začel omahovati in je svoj odhod v Ženevo odložil na torek. Sprva je mislil oditi v pondeljek.

Relif ustavljen v dveh državah

Alabama in Wyoming vrženi s podporne liste

Washington, D. C. — Hopkins, federalni administrator relifnih del, je zadnje dni ustavil relifno podporo v dveh državah, v Alabami in Wyomingu. Hopkins je pojasnil, da je v omenjenima državama program relifnih del tako obširen, da bodo lahko uposleni vsi brezposelni delavci tamkaj, ki zdaj prejemajo podporo. Naloga administracije je, da relifna podpora preneha po vseh državah do 1. novembra. Meseca septembra bo relifna podpora ustavljena v mnogih drugih državah.

"Kingfish" v vlogi največjega demagoga

New York. — Senator Long je zadnje dni prisostvoval raznim delavskim sestankom in slavnostim v New Yorku na Labor day in nastopal je kot "velik prijatelj" organiziranega delavstva. V imenu unije stavbnih delavcev je tudi grmel po radiu proti "zaščitnim mezdam" in ob tej priliki je opsoval Roosevelta in gen. Johnsona, upravitelja za relifna dela v New Yorku.

Slana, sneg v avgustu!

Chicago. — V gornjem Michiganu je snežilo zadnji petek, 30. avgusta. V Nebraski in Južni Dakoti je bila istega dne močna slana in v Severni Dakoti je bila prava zmrzlina s temperaturo 29 nad ničlo.

Kongres sprejel dolgo verigo novih postav

(Nadaljevanje s 1. strani.)

"Malo NRA" so dobili rudarji s sprejetjem Guffeyjevega zakonskega načrta. Namen zakona je, da odpravi kaos v tej najbolj kaotični amer. industriji z regulacijo cen in delavskih odnošajev. Če bo ta zakon šel skozi vrhovno sodišče neoskuben, bodo od njega imeli koristi predvsem operatorji in nekaj tudi rudarji. Sigurno bo pa podražil cene, kar je sicer v skladu z "newdealsko" filozofijo, čeprav ne z žepi konzumentov. Prav tako sigurno je tudi, da ta zakon ni nobena solucija za rudarje in probleme premogovne industrije. Brez socializiranja te kakor tudi drugih važnih industrij se bo kaos nadaljeval in izkoriščani bodo rudarji kot tudi konzumenti.

Slično "malo NRA" zahteva za tekstilno industrijo tudi tekstilna unija, katere načrt pa ni prišel daleč v tem zasedanju. Prišel bo gotovo pred prihodnje zasedanje, kakor tudi načrt Ameriške delavske federacije za vzpostavitev NRA v drugi formi, to je z licensiranjem podjetnikov in določitvijo delavskih standardov ter minimalne plače.

Več sreče so imeli organizirani železničarji, ki so tik pred dvanajsto uro porinili skozi kongres nov penzijski zakon. V detajlih je ta zakon nekoliko drugačen kakor prvotni, katerega je razveljavilo vrhovno sodišče. Določa tudi večje prispevke od delavcev, 3.5% namesto dveh odstotkov. Prav toliko bodo prispevale tudi železnice.

Poštnim uslužbencem je kongres skrajšal delovnik na 40 ur v tednu, kar bo pomagalo, da bo okrog 20,000 novih delavcev dobilo delo na pošti. Ni pa prišel daleč predlog za splošno skrajšanje delovnika na 30 ur za vso deželo. To vprašanje sploh ni bilo tako važno v zadnjem kongresu kakor v prejšnjem. Ker je prišel na dnevni red bolj radi poraza Walsheve NRA kakor pa z namenom, da se skrajša delovnik, ni bil niti resno uvaževan. Še celo vodje Ameriške delavske federacije so kazali le flegmatično zanimanje.

To so v glavnem novi delavski zakoni. Farmarji so dobili nov zakon za triletni moratorij na dolgove v slučaju, da jim grozi šerifska prodaja. Prvega je razveljavilo vrhovno sodišče, češ, da ni bil ustaven, ker je pomenil — konfiskacijo upnikovega premoženja (povsem ustavno pa je, če farmar izgubi posestvo!) Amendirane so bile tudi tri AAA — farmarska NRA — in bodo po novem zakonu "kontrolirali" tudi produkcijo krompirja, glavnega delavčevega živeža.

Administracija je zmagala v boju z elektrarskim trustom tudi glede Tennessee Valley Authority, kateri zakon je bil izboljšan in daje več moči vladi pri gradnji elektrarn na jugu in razvijanju tega velikega projekta. Kolikor se tiče "holding" kompanij, bodo bolj parasitične v nekaj letih likvidirane.

Kongres je poleg razkrinkanja lobije elektrarskega trusta razgalil tudi igro "trgovcev" s smrtjo in končno sprejel resolucijo za amer. nevtralnost v slučaju izbruha vojne v Evropi. To pa ne pomeni, da je bil kongres pacifističen, ali pa da je administracija pacifistična. Vojni in mornarični department sta od zadnjega zasedanja dobila največje apropriacije v zgodovini dežele razen v dobi svetovne vojne. Dobila sta približno eno milijardo.

Z ozirom na "razdelitev" bogastva je kongres sprejel nov davčni zakon, ki ima vladi prinesti okrog 260 milijonov več dohodkov na leto, kar je bore malo v primeri z velikim deficitom. Dohodninski in dedščinski davek je bil zvišan le za vrhnjo plast ameriške plutokracije. Navadni milijonarji so odnesli celo kožo, na drugi strani je pa "newdealski" kongres osedlal delovne mase s težkim indirektnim davkom — s procesnim in drugim.

Rekord je kongres napravil tudi v tem, da ni sprejel nobene represivne zakonodaje. Ampak nevarnost ni minila, ker sta na programu za prihodnje zasedanje Tydings-McCormackov osnutek in Kramerjev "izdajniški" osnutek.

Vozniška unija pred sodiščem

Sodilo bo o apelu 17 obsojenih stavkarjev v Fargu

Fargo, N. D. — (FP) — Državno vrhovno sodišče bo 3. septembra vzelo v razpravo priziv 17 voznikov, ki so bili obsojeni na obtožbo "izgredov" od treh do šestih mesecev zapora. Trije so dobili po šest mesecev, ostali pa po tri mesece.

Stavka traja že od 22. januarja. Prizadeti so večinoma razvaževalci premoga in ledu. Do lanske jeseni v Fargu ni bilo skoraj nobenega sluha o kakšni organizaciji voznikov. Na jesen so se pričeli organizirati razvaževalci mleka, ki so meseca novembra zastavkali in tudi zmagali. Izvojevali so znižanje delovnika od 90 do 40 ur na teden in zvišanje plač.

Po tej uspešni stavki so se pričeli organizirati tudi drugi vozniki. In kot prej omenjeno, je bila stavka oklicana 22. januarja. Podjetnikom, ki so se organizirali v openšaparski zvezi, je priskočila na pomoč notorična openšaparska organizacija Associated Industries iz Minneapolisa, ki je faktično prevzela boj proti uniji.

Openšaparjem so se pridružile tudi krajevne oblasti in v skupni fronti odprle pravcati pekel proti stavkarjem. Dne 27. januarja je policija uprizorila napad na unijski stan, kjer se je vršil shod stavkarjev. "Postava" je obkolila poslopje in ga izpraznila s plinskimi bombami. Aretiranih je bilo 94 oseb, od katerih je bilo pozneje obtoženih "izgredništva" 17 stavkarjev. Edini dokazi o "izgredništvu" so bili žeblji, katere je policija našla v unijskem stanu. Ker je bil pa tudi sodnik na strani openšaparjev, so ti "dokazi" zadostovali.

Divjanje proti stavkarjem je pozneje obsodila tudi nižja zbornica legislature, ki je dala ukor krajevnim oblastem radi trošenja denarja za razbijanje stavke in najemanja pobojnikov proti občanom.

Stavkarji so dobili brco tudi od predsednika mednarodne unije voznikov, Dana Tobina, ki jim je vzel čarter, češ, da je unija v rokah radikalcev, Niso pa s tem izgubili simpatij in podpore tukajšnjega organiziranega delavstva, ki je ves čas na njih strani.

Delavstvo smatra postopanje oblasti proti stavkarjem za grdo zaroto, vsled česar je bil vzet tudi priziv na državno vrhovno sodišče.

Pasje pokopališče

Severno francosko mesto Lille se ponaša s prav nenavadnim pokopališčem. Tam počivajo namreč sami ustreljeni in pobiti tihotapski psi, ki so za svoje gospodarje prenašali tobak čez francosko-belgijsko mejo. Lansko leto so finančni stražniki marsikak mesec postrelili po šestdeset psov, ki so nič hudega ne sluteč hoteli s svojimi dvajsetimi kilami na hrbtu privezanega tobaka čez mejo.

Zakonske zveze v Abesiniji

Kdor se hoče v Abesiniji oženiti, ima na bero četvero zakonskih zvez, kakor pač h svojo bodočo ženo navezati nase ali sebe na n Prvi je verski obred, ki zveže zakonca trdno kor krščanska zakonska zveza v Evropi. T zakonske zveze so pa običajne samo pri sve nikih in redkih uglednih rodbinah. Tak za se da razdreti samo iz resnih nagibov, med mi tudi tedaj, če si zaželita oba zakonca v mostan, žena kot redovnica, mož kot me Važen razlog je recimo tudi gobavost ali fantijada enega izmed zakoncev. Zaradi za nolomstva ločena žena se ne sme drugič o žiti, dokler se ni spokorila. Nad 60 let st žene se sploh ne smejo drugič poročiti; vdo ali vdova se sme poročiti šele deset mese po smrti svojega zakonskega druga. Če živi ali hči razuzdano, ima oče prisiliti ga odno jo, da sklene zakonsko zvezo. Nasprotno pa hči, ki je s 25. letom še devica, pravico htevati od staršev, da ji izplačajo doto in skrbe ženina. (To bi tudi pri nas ne bilo pačno.)

Drugi način zakonske zveze se imenuje ča in je najbolj razširjen. To je civilni za ki ga svečeniki kvečjemu samo blagoslov Razglasi se na gostiji, kjer sede in jedo m in ženske ločeno vsak na svojem dvorišču. pride do plesa, sta oba spola ločena tako, d sme biti med njima nobenih stikov. Tretji čin zakonske zveze je zakon na poskušnjo se sklene v rodbinah, ki hočejo imeti jam da dobe dediče in ki nočejo imeti stroš ločitvijo zakona. Taka zakonska zveza t največ dve leti. Potem gresta zakonca vsak bi, če ni otrok, če pa imata otroke, ostan skupaj in se civilno poročita.

Četrti način abesinske zakonske zveze menuje dumoz in to je uzakonjen konkubi Sklene se na gotovo dobo, toda pod goto pogoji, razglasi se pa enako svečano kakor ča. Mož pred pričami svečano obljubi, da bo no hranil in oblačil, pa tudi da ji bo plač letno ali mesečno določen znesek. Zakon zveze, sklenjene civilno, torej berče, se zelo ko razdro. Tu zadostuje, če mož noče dati darila. Če mož z ženo ni zadovoljen, jo po nazaj k njenim staršem in prosi njenega o naj določi dan, ko se bosta pogovorila o r litvi imetja. Pri taki ločitvi ima vsak zak pravico prepovedati drugemu stopiti v nov konsko zvezo s to ali ono osebo, ki jo n pred pričami imenovati.

Nova Einsteinova teorija

Pred dvema mesecema je Albert Einstein javil, da ni zadovoljen s svojo teorijo relati sti in izrekel je proti nji nekaj resnih pom kov. Toda že takrat je izjavil, da dela na teoriji, ki te pomisleke upošteva. V juli številki "Physical Review" je s svojim sot nikom dr. Rosenom končno objavil svojo teorijo. Ko je Einstein objavil svojo spec teorijo relativnosti, se je govorilo o nji, d razume samo 12 ljudi na svetu, zlobni je so pa pri tem celo izpuščali dvojko. Stvar kovnjaka bo torej po bližje pojasniti nove steinove formule in definicije.

Einstein skuša formulirati zdaj vse neh v svetovju z atomistično teorijo gmote in trike, ki namenoma ne računa z vrednot kvantne teorije. Tej teoriji očita Einstein, sicer zelo uspešno pojasnjuje, kako vpli atomi in njihovi manjši sestavni deli drug drugega, da pa sploh ne pojasnjuje pojav lativnosti. Einstein pravi, da je veda zdaj kor mizar, ki žaga les, potem pa s kladiv žabije vanj žebelj. Biti bi pa moral k kakor mizar, opremljen z univerzalnim jem, ki zna les i žagati i zabijati žeblje. univerzalni stroj naj bi bila njegova nova rija o gmoti in elektriki, ki se ne peča s po nostmi poedinih polij sile, temveč razpra na splošno o gravitacijskem polju po spl teoriji relativnosti in o elektromagnetičnem lju po Makswellovi teoriji.

Iz teorije izhaja, da sta električni stro gmota integralni konstanti, med seboj n visni, ali da je najmanjši delec v naravi ele tarni delec elektrike brez gmote odnosno z g to enako ničli. Iz nje izvira tudi, da ne obst jo nevtralni delci z negativno gmoto. Nova rija po Einsteinovem priznanju še ni mate tično toliko predelana, da bi se dalo ugoto ali obsega tudi kvantitetne pojave. Izklj no pa to vnaprej ni. Če bi jih obsegala, bi Einstein odkril matematičen način, kako spo njegovo lastno teorijo relativnosti z nič m slavno kvantno teorijo v enoten, mogočen strument prirodne vede za razumevanje f kalnega sveta.

Nosljanje zopet v modi

Mnogi ljudje trdijo, da je bilo nosljanje zdravo od kaje. Človeka je sililo k kihanju tako mu je čistilo nosnice, na drugi strani ni tako zastrupljalo pljuč kakor kaja. V gliji prihaja nosljanje zopet v modo. Mlado kolenje, ki je videlo tabatjere samo v mu in čitalo samo v romanih o strastnih nosljal se začenja samo ogrevati za nosljanje. To imenitno "prezrači" nos, zlasti v mogli al če ima človek poln nos dima ali smradu po l cinu.

Zanimivo je pa, da ne nosljajo v Angliji mo moški, temveč tudi ženske. Tabatjera je veda izpremenila svojo obliko. Gospodine mlade dame nosijo tobak v lepih dozah ka puder in barvila. Med angleško mladino be ljanje kmalu tako razširjeno, kakor je pri kaja. Morda se bo razširilo tudi k nam.

—Federated Pictures

Skupina grškega vojaštva, ki je bila poslana na Kreto proti rebelnim delavcem, ki so zahtevali zvišanje mezde in skrajšanje delovnih ur.

Vesti iz Jugoslavije

KOLOVRAT IN STATVE

Logarski dolini je moderno letovišče, v gorah nad njo pa žive kmetje še patrijarhalno življenje

Ljubljana, 10. avgusta.

V naših muzejih je kolovrat muzejska vrednost. Mnogi ...čelski ljudje niti več ne po...jo domačega platna, dočim ...načega sukna niso niti videli. ...da napredek ne prodira na ...j črti enako hitro ter je tudi ...tem pogledu relativen kakor relativno vse.

Niso se še ustavili vsi kolo...ti in četudi je tovarniško ...tno izredno poceni, ni še mo... izpodriniti domačega. Mo...rni proizvodni način ter pro... ni še mogel zavladati po... ter ni še zasužnil kmeta, ...r je kmet odrezan od širokih ...ov življenja današnjega pro...tejskega sistema.

Ali si morete misliti večji ...trast: v dolini, ki so se za ...no ime toliko pravdali (Lo...ška dolina), so na letovišču ...rvani mondeni letoviščarji, ...dje, ki so se umaknili iz "ra... civilizacije — v dolini je ...ndeno letovišče, nekaj kilo...trov v gorah pa še žive kmet... patrijarhalno življenje?! ...v tako velik kontrast je med ...rednostjo teh kmetov in za...relim načinom življenja po ... strani. Ta kmet se še oblači ...bleko iz domače volne in pe... iz domačega platna. Pri ...herni hiši pozimi še predejo ...imajo po več kolovratov, ka...e radi kupujejo ljubitelji ...rin. Ko prideš v gorski svet ...d gornjo Savinjo, se ti zdi, da ...zasukal čas za 100 let nazaj, ...ti stopa pred oči življenje ...ih pradedov

Kljub temu ti ljudje niso ta... odrezani od sveta, da bi ne ...nali pridobitev civilizacije, ...bi ne znali ceniti izdelkov ...derne produkcije in da bi se ...zavedali, kako lahko postane ...den moderni produkcijski ...em za nje. Morda prihajajo ... bolj pogosto v mesta kakor ...etje iz dolin. In povsod, pri ...herni hiši so naročeni vsaj na ...časnik. Pri vsaki hiši naj... knjige, tu in tam celo od ...starejših izza reformacije do ...novejših. Povsod si prese...en nad inteligenco teh ljudi ...čutiš neko svojstveno, kmeč... kulturo, umirjenost ter u...nanost, urejenost ter usta...nost po nezapisanih formah ...zakonih. Življenske izkuš... prilagoditev naravi, zdra... tradicija in borba za obstoj ...oblikovali tega "hribovske... človeka. In ta človek ni ...servativen. Ne drži se sta... izročila zaradi konserva...nosti. Tako mu najbolje ka... Ne kaže mu, da bi kupoval ...no, ker bi se zaradi tega ...dukcijski stroški v njegovem ...podarstvu ne zmanjšali. S ...im pridelovanjem lanu ni de...nih stroškov, odnosno pro...cijski stroški so tu v delu in ...u in ne neposredno v denar... Kmet pač ne najema delav... za pridelovanje lanu, svoje... dela pa ne računa nikdar ...d produkcijske stroške. Pre... predejo pozimi, ko bi itak ...mogle porabiti časa bolje ...kor hitro bi moral hribovski ...et začeti kupovati surovine, ...jih lahko pridela doma, bi bi... njegovo gospodarstvo deficit...

Za uravnavanje izdatkov ...potrebni dohodki, se pravi, ...hoče kmet kupovati, mora tu... prodajati. Glavni njegov iz...ek so davki in zanje mora ...ti brezpogojno denar. Ku... pa mora pražnjo obleko, do... je za delo boljša obleka iz ...ih produktov že zaradi tr...nosti. Hribovski kmet pro... predvsem les in živino. V ...vini z lesom je zdaj zastoj, ...tudi za živino so kupci redki. ...mora kmet skrčiti izdatke ...najmanj. Sam čuti, da je ...bolje, če je čimbolj odrezan ...dolne v tem pogledu, da pu... čim manj denarja v nji, kar ...meni, da mora biti čim bolj ...dvisen, samostojen. To je ...vrste avtarkija, ki ni izum ...nosti. Že od njega dni je ...n, da je kmet bolj neodvisen, ...manj je odvisen od menjal... ...a gospodarstva. Neodvisnejši je pa tem bolj, čim manj pogreša industrijske izdelke, čim bolj se osamosvoji od industrijskega trga. Popolno se seveda ne more osamosvojiti, a velik uspeh je že, če mu ni treba izsekavati gozda, ko les nima cene.

Sistem menjalnega gospodarstva ter prekletstvo gospodarske krize posegata zdaj tudi v kraljestvo solčavskega kmeta, ki se ne more več braniti dovolj uspešno s samo "avtarkijo". Dohodkov ni skoraj nobenih, izdatkov pa je vedno dovolj. Zdi se, da les ne bo mogel rešiti mnogih, ki so začeli v borbi za obstoj nepremišljeno izsekavati krasne gozdove. In pripravljanje lesa ni brez produkcijskih stroškov. Ogromni so tudi stroški z gradnjo drč, kajti les je navadno nad 1000 m visoko. Toda baš solčavski kmet si lahko pomaga, ker redi ovco takozvane solčavske pasme. Ta ovca ima krasno volno, ker ne zaostaja skoro nič za merino avstralsko volno. Povpraševanje po dobri volni je zato vedno veliko. V našo državo uvaža uvaža tekstilna industrija ogromno volne, ki je navadno slabša od domače. Po organizaciji notranjega trga bi naši industriji ne bilo treba več uvažati volne in našim ovčerejcem bi bilo ogromno pomagano. Toda kmet bi se moral organizirati kolikor toliko sam, sicer bo cena volne tudi padla. Pri pametni gospodarski politiki, ki ne ščiti interesov enega stanu na škodo drugega, se sicer tega ni treba bati, vendar je prvi pogoj, da se ovčjerejci organizirajo. Organizirati pa morajo tudi umno rejo zaradi selekcije, kajti res dobre volne ni brez smotrene reje.

Na to že mislijo v Solčavi. Prvi znak, da se v Solčavi gibljejo, je bila lani že razstava drobnice iz solčavskega okoliša na velesejmu. Razstavljalci so prodali vse plemenske živali, ki so bile tako lepe, da strokovnjaki niso mogli verjeti svojim očem, kajti dotlej niso še vedeli, da je reja drobnice v Savinjskih alpah na tako visoki stopnji. Kdor ima vsaj malo gospodarske žilice, pač ve, kaj pomeni pri nas smotrena reja ovac in organizirano vnovčevnje volne. Uvoz volne bi lahko povsem ukinili, kar pa ne pomen,i da bi bili zaradi tega volneni izdelki kaj dražji. Še cenejši bi morali biti, s čimer pa bi bilo zopet pomagano našemu kmetu, tistemu, ki se ne bavi z ovčjerejo. Izredno važnega pomena je za vsako državo, da ima dovolj volne kot surovine za primer, da bi bila izolirana. Razlogov je torej dovolj, da lahko zagovarjamo organizacijo ovčjereje zlasti v Savinjskih alpah. Res je tudi tam, visoko nad dolinami, prizadela kmeta kriza, vendar nam kaže baš hribovski kmet na izhod iz najhujše zagate: kmet se mora osamosvojiti, odnosno mora samo z organizirano silo doseči izravnanje cen kmečkih pridelkov in izdelkov s cenami industrijskih izdelkov.

ŽRTVE VELIKANSKE LAHKOVERNOSTI

Z vražarstvom slepari neznan par po Beli Krajini

Ljubljana, 16. avgusta.

Policijska uprava v Ljubljani je prejela te dni od raznih orožniških postaj v Beli Krajini prijave o primerih neverjetnega babjeverstva in sleparstva, katerega žrtvi sta postala med drugimi tudi posestnik Ivan Mavrin in njegova žena na Brezovici pri Starem trgu v črnomaljski okolici.

Nekega jutra sta pri Mavrinovih potrkala dva popotna človeka, ki sta bila po vsej priliki od onstran Kolpe doma in sta pobožno pripovedovala, da romata na Brezje k Mariji Pomagaj. Prosila sta zajtrka in Mavrinka jima je res postregla, ženski s črno, moškemu pa z belo kavo in zajetnim kosom kruha. Ko sta se gosta krepčala, sta na lepem začela govoriti o tem, da se razumeta na razne zanimive čarovnije. Nato sta pred gospodarjem in gospodinjo vprizorila majhno komedijo s trikom, ki je med cigani dobro znan in ki je med lahkovernim ljudstvom našel že toliko žrtev, da je kar neverjetno, kako mu more še dandanes vsaj malo razumen človek nasesti. Človeka sta si dala prinesti križ steklenko blagoslovljene vode, živo pišče in jajce pa moško srajco iz tenkega blaga in telovnik, nato pa zahtevala od gospodarja, naj jima izroči stotak. Mavrin, ki je po vsej soseski znan kot dober, varščen gospodar, je prinesel bankovec. Tedaj si je neznana ženska domislila, da potrebuje za uspešno čarovnijo prav za prav ves denar, kar ga je pri hiši. Nato je Mavrin prinesel iz skrinje še nekaj ameriških in kanadskih dolarjev pa nekaj domače valute, tako da sta imela cigana pred sabo na mizi okrog 7000 Din. Ženska je delala z blagoslovljeno vodo nekakšne križe nad vsem skupaj, zamotala je bankovce in srebrnike v srajco, mrmrala nad svežnjem neke čarovniške molitvice, nato pa srajco spet razmotala in pokazala, da denarja ni več. A preden pojdete spat, je rekla, bodo vse skupaj našli na postelji, njene molitvice, pa bodo prinesle najboljšo srečo vsej hiši. Gospodarja je še potegnila, naj gre na polje in naj to srečo razprosi tudi po njivah in travnikih. Mavrin je v resnici obšel vse svoje polje, a ko se je čez eno uro vrnil o dobrotljivih čarovnikih ni bilo več ne duha ne sluha. Šele takrat se je zabliskalo gospodarju, da je bilo vse skupaj pusta, nesramna potegavščina. Zapregel je in z vozom hitel za njimi proti Kočevju, a sleparja kakor da sta se vdrla v zemljo.

Na podoben način sta neznanca, ki sta baje od nekod iz okolice Siska doma — on okrog 40 do 45 let star, na desni roki mu manjka palec, ženska pa majhna in dosti mlajša od njega — ogoljufala še nekega posestnika v Jelševniku pri Črnomlju in okradla nekega kmeta na Griču, ki ju je gostoljubno vzel pod streho čez noč. Žandermerija je sleparjema za petami.

Razne zanimivosti

Nenavaden samomor pilota

V Minneapolisu je skočil učenec pilotske šole Fields s padalom iz letala, med padanjem si je pa pognal kroglo v glavo. Padalo je po vseh predpisih pristalo na letališču, toda samomorilec je bil že mrtev.

•

Ženskam je prepovedano delo v rudnikih

Mednarodna konferenca za delo v Bernu je prepovedala ženskam delo v rudnikih. V rudnik bodo smele samo one ženske, ki bodo opravljale socialno in zdravstveno službo.

•

Sedem deklet skočilo iz višine 7000 metrov s padalom

V Sovjetski Rusiji so ženske od zlodja hrabre. Pred kratkim jih je kar sedem skočilo iz vrtoglave višine. Junakinje so dosegle nov ženski svetovni rekord.

•

300 žakljičev biserja so zdrobili v prah in vrgli v morje

Na Japonskem je več tvrdk, ki trgujejo z biseri, zdrobilo ogromno količino biserja v prah, hoteč tako zavreti padanje cen.

Vesti s Primorskega

FAŠISTIČNE MOLITVE

V februarju t. l. je bila v Rimu svečanost, pri kateri so molili sledečo zelo zanimivo "molitev", ki se imenuje "molitev vojaka":

"Bog, polni puško s tvojo voljo. Stori bister moj pogled in bolj trden moj korak na svetih poljanah domovine, na cestah, na obalah, po gozdovih in po četrti obali (Afrika!), ki naj postane rimska. Gospod, naredi iz tvojega križa znamenje, ki naj bo pred zastavo moje vere in čuvaj dučejevo Italijo vedno in ob uri naše lepe smrti. Amen!"

Tej prošnji vojaka je sledila molitev letalca. V Caserti je 19. januarja t. l. blagoslovil škof zastavo aeronavtične akademije z napisom "S strelo uničujem". ("Fulminando io distruggo").

"Bog moči in slave, ki daješ mavrico našemu nebu — dvigali se bomo proti tvoji svetlobi, da bomo peli z našimi motorji: Mi smo ljudje; toda dvignili se bomo nasproti tebi, pozabljajoč na težo našega mesa. Ti, o Bog, daj peroti kremplje in oči orla, da bomo nesli povsod luč, zastavo zmage Italije in Rima."

Javna dela čakajo boljših časov

Št. Peter na Krasu, avgusta. — Kot smo že poročali, so vsa javna dela, ki so bila obsežno zasnovana, prekinili. Tako so pustili nedovršeno strateško cesto pod Taborom, dalje prekinili so postavljanje drogov za električno napeljavo, katere so postavili že do Bitelj; cesto, ki veže Reško dolino s Pivko, so speljali samo do stare ceste pod Taborom, dalje pa so pustili tako kot je. Pričeli so tudi s širjenjem te ceste, ki meri le 2.5 metra v 5 m, a so delo izvedli le v dolžini enega kilometra, potem pa tudi to opustili. Edino delo pri razširitvi na postaji v Kilovčah, bo popolnoma izvedeno in končano. Z ukinitvijo vseh teh del in tudi drugih, ki so bila napovedana a ne pričeta, pa je zelo prizadeto okoliško prebivalstvo, čeravno ni pri vseh teh obsežnih prišlo bogve koliko v poštev. Zdaj je izključen še vsakršen zaslužek in je ljudstvo primorano preživljati se le s tem, kar pridela.

Kako se obnašajo nekateri Jugoslovani v Opatiji in Lovranu

Ajdovščina, avgusta. — Neki domačin je zaprosil za potni list. Prošnja je bila zavrnjena brez vsake motivacije. Zaprosil je vnovič, tokrat je priložil zdravniško spričevalo, ter je navedel v prošnji znano lečilišče v Jugoslaviji. Odgovorili so mu takole približno: "Tudi v Italiji imamo nebroj zdravilišč in nešteto izvrstnih zdravnikov in ni potreba, da iščete zdravje v Jugoslaviji, ko ga pa imamo na cente pod našim modrim nebom". In dečko je moral molčati in še celo podpisati, menda zato, da je potrdil, da je res tako. Dobro.

Kaj pa, če bi tudi v Jugoslaviji tako rekli enemu in drugemu, ki hodi v draga laška letovišča, ko vendar ima doma kakršna hoče. A ne samo to. Odkrito povedano, sram me je bilo, ko sem naletel v Opatiji na Jugoslovane, ki so govorili med seboj nemški. Na vprašanje čemu govorijo v nemščini, odgovorili so, da se bojijo govoriti slovenski!

Še lepša je ta: V Lovrani mi je pravil lastnik nekega večjega penzijona, po rodu Nemec, da je bil lansko leto pri njemu na letovišču neki gospod, višji uradnik iz Celja. Ta mož je udrihal po Jugoslaviji, besedičil o žalostnih razmerah v Jugoslaviji . . . Seveda dokler bo imela Jugoslavija take ljudi v državnih službah, bodo pač res žalostne razmere.

Aretirani Dolgan Karel izpuščen iz zapora

Št. Peter na Krasu, avgusta. — Zadnjič smo prinesli vest, da je bil Dolgan Karel iz Košane aretiran na poti k poljskemu delu. — Oveden je bil v tržaške zapore, ker so ugotovili, da je nedolžen in ga kmalu izpustili. Vest popravljamo v toliko, da je aretirani Dolgan Matičkov iz Stare Sušice pri Košani in ne iz Košane.

Afrika zahteva vedno več žrtev

Reka, avgusta. — Naš list je že večkrat prinesel žalostne vesti o razmerah v italijanskih kolonijah vzh. Afrike in o žrtvah, ki jih zahteva tamkajšnje podnebje in razmere. Le malo kateri izmed naših mladeničev je toliko odporen, da bo vzdržal. Večina bo podlegla ali smrti ali kar je še hujše: neozdravljivim boleznim, ki neusmiljeno razsajajo med našimi. To nam dokazuje veliko število mrtvih, zlasti pa bolnih, ki se vračajo domov. Sicer je vsem onim, ki so se vrnili, strogo prepovedano dati vsakšno, tudi najmanjše pojasnilo o razmerah, dogodkih in življenju v kolonijah. Ni potrebno, da o tem govorijo, kajti dovolj pove že sam pogled na njihove blede in izmučene obraze. Odšli so krepki, zdravi, kljub temu, da pri nas niso razmere rožnate in da se v naših kmečkih družinah večji del v letu bojujejo s pomanjkanjem. Vračajo se pa popolnoma strti: duševno in telesno. Zato se ne smemo čuditi njihovim izjavam: "Če bi me še enkrat poklicali, bi raje prijel za revolver in se ustrelil", drugi zopet "Dvajset centezimov bom že dobil, da si kupim vrv, in se obesim" itd. Pred kratkim je prišla vest, da je neki mladenič iz Male Bukovice podlegel bolezni, dalje, da se je vrnil neki mladenič, doma iz Topolca, ves bolan in uničen ter neki drugi s Prema z močno srčno napako. To so tri žrtve iz bistriške okolice, zgleda pa, da bodo tem sledili še številni slučaji.

Osem tisoč bolnikov se je že vrnilo iz Afrike

Po vesteh, ki jih prinašajo francoski in angleški listi, so v zadnjem času prispele iz italijanskih kolonij Vzhodne Afrike dve veliki ladji, ki sta izkrcali 3,000 bolnikov v Napoliju in Genovi. Pomembno, da se je to izkrcanje vršilo le ponoči. Vračajoči so povedali, da so predvidene stroge sankcije za nedisciplinirane delavce, zaradi tega odtržejo delavcem včasih tudi polovico plače. Disciplina je v obeh kolonijah silno stroga. Do sedaj je obolelo zelo veliko število delavcev in vojakov, od teh so odpeljali, po poročilih inozemskih listov, že 8000 nazaj v Italijo.

Zopet mobilizacija dveh novih divizij

Zaradi mrzličnega oboroževanja Abesinije, ki dela z vsemi silami za svojo lastno obrambo, je Italija odgovorila proti temu z novo mobilizacijo, kot da bi bila ogrožena od Abesinije . . . Dne 6. avg. je ministrstvo za propagando in tisk izdalo deveto obvestilo glede oboroževanja. S tem je bila odrejena mobilizacija divizij "Assietta", ki ima svoj sedež v Imperiji. Nadomeščale bodo novoustanovljeno divizijo "Cosseria II" in mesto "Assiette" bo ustanovljena popolnoma motorizirana divizija "Trento". Sestavili bodo tudi šesto divizijo miličnikov iz prostovoljcev iz inozemstva, bataljonov pohabljencev, bivših borcev, prostovoljcev in arditov, ki se bo imenovala "Tevere". Tudi akademike bodo spravili v te vojaške formacije.

Federated Pictures

Velika tabla pred sovjetsko državno kmetijo v Ukrajini, ki kaže napredek pri pospravljanju pridelkov.

Ob 40-letnici smrti Friderika Engelsa

Prve dni tega meseca je minilo 40 let, odkar je preminul Friderik Engels. Engelsu pripada nedvomno sloves, da je z "židovskim zapeljivcem" Karlom Marxom utemeljitelj znanstvenega socializma. Sporazumno z Marxom je znanstvenik desetletja ustvarjal temelje historičnomaterialističnega pojmovanja zgodovine ter dopolnjeval ekonomske teorijo Marxa s sociološke in filozofske strani. Po smrti Marxa 1883 je domala dva decenija veljal kot vodilni teoretik in praktičar socialističnega gibanja, katero je navdal s svojim propagandnim delom z duhom marksizma.

Teoretično delo Engelsa in Marxa se da težko ločiti, ker sta skupaj delala in se nista pehala za slavo svojih imen. Vendar se pa lahko trdi, da se je Marx bavil, zlasti po izselitvi v Anglijo, predvsem z ekonomskimi teorijami, dočim je Engels obdelaval družabno znanstvena, filozofska, zgodovinska in politična vprašanja in na podlagi teh dognanj je bilo ustvarjeno trdno socialistično svetovno naziranje. Šele Engelsovi spisi so popularizirali velike znanstvene ugotovitve Marxa, ki so jih prej poznali le ožji krogi. In na podlagi Engelsovih spisov se je pojavljalo vedno močnejše delavsko gibanje po vseh deželah. En tak njegov spis je bila majhna brošurica "Razvoj socializma od utopije do znanosti", ki je bila prevedena v kratkem skoraj v vse evropske jezike ter je povsod uveljavljala ekonomsko-dialektično zgodovinsko naziranje in obenem iz njega izhajajočo revolucionarno politiko. Zlasti mlajša socialnodemokratična generacija v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja, ki je postala pozneje vodilno gibanje po vseh deželah, je spoznala bistvo, kaj Engels in Marx hočeta. S tem je bila ustvarjena v Evropi marksistična šola in tradicija.

Značilno je, da si je marksizem pridobil simpatije delavskih voditeljev in intelektualcev, ki so hrepeneli po duhovni in socialni svobodi, šele ko je bil teoretično utemeljen po Engelsu kot enotno svetovno naziranje. Tudi potem je bilo še mogoče njega krivo razlaganje, ki pa ni imelo uspeha, ker je jasno pokazal razvoj razreda v praktični politiki, ki so hoteli reševati probleme po svoje. Izginil je s tem fatalizem, izginilo praznoverje, da "pride socialna revolucija sama od sebe" zaradi ekonomskega razvoja, pač pa je potrebna borba proti temu ter uveljaviti v zgodovinskem procesu socialistično zavest prav tako kakor revolucionarno voljo.

Engels je postal s tem učitelj delavskega gibanja. Sodrug dr. Viktor Adler ga je imenoval ob njegovi smrti "največjega taktičarja" mednarodne socialne demokracije, vendar nikdar v zmislu taktiziranja ali izogibanja, marveč vedno v tem zmislu, da je porabljal marksistično teorijo v politični praksi. Ob vsem svojem realističnem opazovanju političnih prilik je ostal vedno stari, neupogljivi revolucionarec, ki je imel neoziraje se na dogodke vedno le bodočnost gibanja pred očmi. Ko je Vollmar 1891 izjavljal, da naj bi se gibanje polagoma vtihotapilo "z obzirno politiko" v oblast, je Engels nastopil odločno proti taki politiki. Rekel je, da naj sicer socialistično gibanje izrazi zakonite možnosti, da poveča svoj politični vpliv, da pa mora svojo glavno energijo porabiti za zbiranje sil, da si osvoji politično oblast.

Mnenje, da bi bil Engels proti koncu svojega življenja v tem pogledu izpremenil svoje stališče, je neresnično. Engels ni delavskega gibanja v splošnem nikdar svaril pred akcijami. Engels je prav dobro vedel, da proletariat brez težkih bojev ne bo osvojil politične moči, razen v izrednih primerih. To je bilo znanstveniku znano in če je tupatam grajal taktiko, je to storil, ker je bila akcija izvršena politično neoportuno. Delavsko gibanje se namreč ne sme vedno dati izzivati k bojem po gospodujočem razredu. Delavski razred pa ne sme dopuščati, da gospodujoči razred krši ustavo in pravico. To naziranje je Engels ohranil. Zakaj, če krši en del pogodbo, pogodbe ni več in drugi del tudi ni več vezan po njej. To je logika Engelsova, ki pravi nadalje, da socialisti svoje "pravice do revolucije je sploh edina dejanska "zgodovinska pravica", edina, na kateri slone vse moderne države brez izjeme. V taki revoluciji pa bodo pozicije socialističnega delavstva z ozirom na nevarnost reakcionarnih sil mnogo ugodnejše, če pridobe z ustavnimi in zakonitimi pomočki večino naroda zase.

Engels je znal združiti znanost s praktično politiko, znanstveni socializem, ki ga je soustvarjal, napraviti za temelj politike delavskega razreda. Ni napisal receptov, kako naj se vodi politika, dal je pa navodila, znanstveno utemeljeno metodo marksističnega mišljenja o problemih delavskega gibanja in splošne politike.

Reakcija je delo nekoliko zavrla. Resnični pa ostanejo nauki Engelsa in Marxa vseeno. Velja pač to, kar je rekel Marx:

"Filozofi so svet le različno razlagali, gre pa za to, da se ga izpremeni."

Izpremeniti ga pa more le socializem, delavski razred, ki mora sedaj prenašati velike krivice.

—D. P.

Človek, ki raste v smrt

"Čudo", kakršnega menda še ni bilo na svetu

V neki bolnišnici v Aleksandriji leži Saad Mohamed Ghazi, ki je za sedaj 2.80 m dolg — če ni med tem spet zrasel za kakšen centimeter, kajti možakar rase neprestano, v nedogled in ni videti, kdaj se bo ta njegova čudna rast končala. Morda s smrtjo? Če ga vidiš namreč prvikrat, se boš ustrašil. Na bolniški postelji, ki so jo morali zanj nalašč izdelati, leži oziroma sedi predolg ozek človek, ki je gleda z letargičnim mirom. Kajti, ni zabava, biti študijski objekt ameriških, angleških in francoskih zdravnikov ter žrtev skrivnostne, morda smrtnonosne rasti.

Pred petimi leti je bil Ghazi 1.70 m dolg, mlad človek. Delal je kot pomočnik pri svojem očetu, preprostem sobnem slikarju. Nekega dne se je zgodilo, da je na slikarskem odru izgubil ravnotežje in padel 2 m globoko. Kolikor se je dalo videti, ni sicer pri tem padcu utrpel nobene posebne poškodbe. Imel je na koži nekoliko lahkih ran. Toda od tega časa dalje je začel rasti in rasti, dokler ni dosegel sedaj, kakor omenjeno, višino 2.80 m. Ta bolna rast pa je povzročila, da so njegove moči izginjale, dokler ni postal tako šibak, da je moral v posteljo in bolnišnico. Gotovo si je pri tistem padcu poškodoval tudi kakšen notranji organ.

Zanimivosti z vsega sveta

Ženski postajenačelnik

V Šou na Japonskem je 14-letno dekle načelnica postaje. Sleherni dan vozi skozi njeno postajo 30 vlakov. Menda ni mlajšega postajenačelnika na svetu, ženskega pa prav gotovo ne.

•

Vsak peti Anglež kupuje londonske časnike

London tiska sleherni dan 9 milijonov 600,000 izvodov najrazličnejših časnikov. "Daily Herald" izhaja v 2,020,000 izvodih, "Daily Express" ima 1 milijon 800,000, "Daily Mail 1 milijon 780,000 naklade, "Timesa" pa prodajo samo 180,000 izvodov.

•

Otroške avtomobilske dirke

V Rusiji so priredili dne 7. julija otroške avtomobilske dirke. Otroških avtomobilistov šteje Rusija že okrog 150,000. Dirkali so na posebnem, za deco prirejenem dirkališču.

Dolina meseca

ROMAN

Spisal JACK LONDON—Poslovenil Vladimir Levstik

Vegasta hiša se je stresla od težkih, drsajočih korakov in skozi notranja vrata je stopila Sara, ženska srednjih let z visokimi prsi in kuštravimi lasmi; njen tolsti obraz je bil nabran v skrbljive in čemerne gube.

"Nu, ali si doma?" je bevknila v pozdrav. "Nisem ti mogla greti jedi, da bi ostala topla. Takšen dan! Toliko da me ni bilo konec od vročine. In mali Henry si je strašno raztrgal ustnico. Doktor mu je moral napraviti štiri šive."

Sara se je približala in kakor gora obstala pri mizi.

"Kaj pa fižol?" je vprašala z izzivajočim glasom.

"Nič, samo . . ." Saxon se je potuhnila pred grozečo nevihto. "Samo lačna nisem. Tako vroče je bilo ves dan. Kar strahota je bilo v pralnici."

Malomarno je srebnila požirek mrzlega čaja, ki je že tako dolgo stal, da je rezal v ustih kakor kislina, in prav tako malomarno popila vpričo svakinje ostanek pijače. Nato si je z žepno rutico obrisala usta in vstala.

"Mislim, da pojdem spat."

"Čudim se, da ne greš plesat," je pihnila Sara. "Res je smešno — vsak večer se vrneš tako na smrt utrujena pa ti vendar nič ne de, če greš katerikoli večer v tednu z doma in plešeš brez konca in kraja."

Saxon je že hotela nekaj reči, a je stisnila ustnice, da bi se premagala. Nato je pa vendar izgubila oblast nad seboj in vzrojila: "Ali nisi bila ti nikoli mlada?"

Ne da bi čakala odgovora, se je obrnila in stopila v svojo spalnico, ki je imela vrata naravnost v kuhinjo. Bila je majhen prostor, osem čevljev širok in dvanajst dolg, in potres je bil pustil na ometu svoje sledove. Postelja in stol iz poceni smrekovine pa prastar predalnik sta bili vsa oprava. Saxon je poznala ta predalnik, odkar je bila na svetu. Njegova slika je bila spojena z njenimi najzgodnejšimi spomini. Vedela je, da je bil prišel z njenimi ljudmi na "prerijski ladji" preko velikih ravnin. Bil je iz masivnega mahagonovca. En konec je bil počen in obtolčen od takrat, ko se je bil voz v Rock Canyonu strmoglavo zvrnil v prepad. Na pročelju vrhnjega predala je okrogla luknja od svinčenke pričala o boju z Indijanci pri Little Meadowu. O teh dogodkih ji je mati pripovedovala; povedala ji je bila tudi, da je predalnik prišel z njihovo rodbino z Angleškega in to v tistih dneh, ko Georgea Washingtona še ni bilo na svetu.

Nad tem predalnikom je viselo na steni majhno zrcalo. Pod napuščem so ležale fotografije mladih moških in žensk ter izletnih skupin, na katerih so mladi ljudje z zanikrno nazaj potisnjenimi klobuki objemali dekleta z rokami. Dalje tam na steni je visel barvast koledar in obilica pisanih oglasov in risb, iztrganih iz magazinov. Večina teh slik je predstavljala konje. Izpod plinove svetiljke je visel čop gosto počečkanih plesnih sporedov.

Saxon je že hotela odložiti klobuk, a zdajci je sedla na posteljo. Tiho je zaihtela, premagujoč se, da je ne bi slišali; ali vrata, ki so se slabo zapirala, so brez glasu zazijala in Saxono je izpreletelo, ko je začula svakinjin glas:

"Kaj ti pa je že spet? Če ti tisti fižol ni ugajal —"

"Ne, ne," je naglo pojasnila Saxon. "Samo trudna sem, nič drugega, in noge me bolijo. Saj nisem bila lačna, Sara. Le zbita sem tako."

"Če bi morala ti skrbeti za hišo," je priletelo nazaj, "in kuhati in peči pa prati in se mučiti, kakor se jaz mučim, bi imela biti za kaj zbita. Ti se lahko smeješ. A le počakaj." Sara je premolknila in se hudobno zarežala. "Le počakaj, pravim, zakaj prej ali slej boš sama tako neumna, da se omožiš, kakor sem se jaz, in potlej prideš ti na vrsto. Otroci bodo prihajali, otroci in spet otroci — ne plesa ne bo več ne svilenih nogavic ne treh parov čevljev na en mah. Tebi se godi kakor Bogu v nebesih — na nikogar ti ni treba misliti kakor na svojo lastno dragocenost in pa na kup mladih nepridipravov, ki te sladko gledajo in ti pripovedujejo, kako lepe oči imaš. Uh! Lepega dne se obesiš na enega izmed njih in potlej se utegne zgoditi, da boš za izpremembo hodila s črnimi očmi."

"Ne govori tako, Sara," je oporekala Saxon. "Moj brat ni še nikoli položil roke nate. Sama veš, da ne."

"Saj tudi nič drugega ne naredi. On ni imel nikoli soli v glavi. A boljši je vendarle od tiste sodrge, s katero se ti potepaš, čeprav ne zasluži dovolj, da bi preživljal sebe in ženo in ji kupoval po tri pare čevljev na en mah. Vendarle je dosti boljši od tvojih nepridipravov, ki nobena spodobna ženska ne obriše vanje edinih čevljev, ki jih ima. Kako da je doslej še nisi izkupila, mi ne gre v glavo. Mogoče je mlajši rod bolj pameten v takih rečeh — kaj vem? Vem pa, da mlada ženska, ki ima tri pare čevljev, ne misli na nič drugega kakor na svojo zabavo in da se ji bo to otepalo, prej ali slej, toliko ji kar povem. Ko sem bila jaz dekle, je bilo drugače. Moja mati bi me bila na meh odrla, če bi bila počenjala take kakor ti. In prav je imela, to je tako gotovo, kakor gotovo je danes vse na svetu narobe. Le poglej svojega brata, kako teka na socialistična zborovanja poslušat prismojene čenče in spravlja denar za stavkovne prispevke organizaciji in jemlje s tem svojim otrokom kruh iz ust, namestu, da bi si dobro razumel z delodajalci. S prispevki, ki jih plačuje, bi mi lahko kupil sedemnajst parov čevljev, če bi bila tako prismojena, da bi jih hotela. Lepega dne, zapomni si mojo besedo, ga bodo zašili, in kaj bo potlej z nami? Kaj naj storim, ko bom morala rediti pet kljunov, dohodka pa ne bo?"

Od zasoplosti je premolknila, a očividno je vrel v njej še cel hudournik besed.

DRUGO POGLAVJE

Ob vhodu v Weasel Park sta kupili vsaka svojo vstopnico. In ko sta položili zanjo po pol dolarja, sta se obe dobro zavedali, koliko kosov finega perila je predstavljal ta novec. Za množico je bilo še prezgodaj, a zidarji so že prihajali s svojimi rodbinami, obtovorjenimi z mogočnimi jedilnimi košarami in polnimi naročji majhnih otrok — zdravo, neotesano delavsko pleme, dobro plačano in krepko hranjeno. In med njimi si videl tu pa tam tudi dede in babice, ki jih je bilo ne glede na njihovo dobro ameriško obleko lahko spoznati med množico. Le-ti so bili manj zajetni in postavni in videti je bilo, da to ni samo posledica starosti, ampak tudi težkih časov in mnogoletnega trudapolnega dela na starih irskih tleh, kjer so bili zagledali luč sveta. Ponos in zadovoljstvo sta jim sijala z obrazov, ko so šepali zraven tega čilega potomstva, odgojenega z boljšo hrano.

Mary in Saxon se nista prištevali k tem ljudem. Nista jih poznali niti nista imeli znancev med njimi. Vse eno jima je bila, ali je bila veselica irska, nemška ali slovanska in ali so priredili izlet zidarji, pivovarji ali mesarji. Onidve, dekleti, sta bili izmed plešočega občinstva, ki je v neki stalni meri pomnoževalo vstopnino vseh veselic.

(Dalje prihodnjič.)

Frank Heller:

SIBIRSKI BRZOVLAK

(Nadaljevanje.)

Zdaj pa prideva do tretje stvari. Ne vem, ali so boljševiki dovolj močni, da bi se obdržali v Gdansku. Bolj bi se zanesel na Poljake. Čez dva dni pripluje sem francoska eskadra. Francoska eskadra naj bi podpirala Poljake pri njihovem napadu na Gdansk neoficijelno. Poljaki in Francozi vedo, da bi se Anglija uklonila pred gotovim dejstvom. Kakšen interes naj bi imela Anglija braniti smešno svobodno državico Gdansk proti zaveznikom svojih francoskih zaveznikov? Kaj briga Anglijo, če postane Gdansk francosko-poljsko pristanišče? Gdansk je podrejen Društvu narodov. Lahko se pritoži pri Društvu narodov in vse bo v redu.

Sir Archbald je gledal svojega nepovabljenega gosta z izrazom na obrazu, ki je prehajal od začudenja k nezaupanju in od nemira h gnevu. Zdaj pa zdaj si je srdito obrisal svoj otekli nos. Tu pa tam se je ozrl na gosta v trikoju in porogljiv smehljaj mu je zaigral na ustih. Končno je zamrmral:

— Francija namerava — hm — to ni res! Kakšen dokaz imate?

— Najboljši dokaz, kar jih je mogoče.

— Kakšen?

— Vašega slugo Davida. On ve vse od svojega prijatelja Raymonda.

Sir Archibald je trikrat srdito zaklel.

— Da bi on — — Če je to res, bodo posledice najhujše zanj — — to je laž, to je gola laž! Avtomobilski plašč in črn triko — — še svoj živ dan nisem slišal kaj takega. Toda, če bi Francija res — — to bi bil žebelj v mojo krsto — če bi to dovolil — avtomobilski plašč, črn triko in nos mi zmečka v moji lastni hiši. Petindvajset let službe imam za seboj, pa še nisem doživel kaj takega. Kaj naj storim?

— Pokličite sem slugo Davida, to je najenostavneje.

Sir Archibald se je ozrl s krvavim očesom na prerezano žico in zamrmral nekaj.

— Siegfried, privedi sem Davida.

— Boljševiki! Ne verujem v boljševike. A Poljaki, da bi se upali — to ni mogoče! To je izključeno! Toda če bi si upali, če bi — verjamem to, čeprav je oblečen kakor cirkuški artist.

Tisti hip so se odprla dvojna vrata komisarjevega kabineta. Ena so bila vrata čakalnice. Skozi ta je potisnil Siegfried Brandstedter ves bled in potan komisarja Davida z "Morning Post" v ustih. Druga vrata so vodila v komisarjevo privatno stanovanje. Skozi ta je pomolil vestni tajnik svoj vprašujoči obraz. Videč svojega šefa samega z možem v črnem trikoju je ves presenečen obstal.

Sir Archibald je obmolknil v svojem samogovoru. Čez otekel nos se je z žarečimi očmi ozrl na moža v trikoju. Brandstedter se je ustavil in pokimal, kakor bi hotel reči: Vedel sem, da se bo takole izteklo.

— Higgins! — je dejal sir Archibald.

— Da, ekscelenca! Kakšna človeka sta to? Mar je to napad? Nos vaše ekscelence — hm — krvavi.

Sir Archibald je še vedno gledal moža v trikoju.

— Higgins, — je ponovil.

— Da, ekscelenca! Mar naj pokličem . . .

Mož v trikoju ni niti trenil z očesom.

— Higgins, — je ponovil sir Archibald tretjič. — Pazite, da me ne bo nihče motil. Opraviti imam z važno politično preiskavo.

Zdaj je bil pa tajnik na vrsti, da se je presenečeno ozrl na moža v trikoju.

— Da, toda nos vaše ekscelence, — je zajecljal diskretno.

— Zadel sem slučajno z njim ob pisalno mizo, — je dejal sir Archibald. — Zaklenite vrata.

Obrnil se je k možu v trikoju.

— Dober sportnik ste, čeprav se tako čudno oblačite. Zelo čudno, toda vsi Nemci se čudno oblačijo. Poglejmo, če imate kakšen dokaz za svoje — hm — absurdne obdolžitve mojega sluge in prijateljskega naroda. Če govorite resnico, bo vsekakor prepozno ukreniti kaj. V tem trenutku, — pogledal je na uro, — v tem trenutku je angleško brodovje odplulo.

V.

Gneča na ulicah je popoldne od ure do ure naraščala. Množice ljudstva so bile napolnile središče mesta, da je tramvaj komaj še vozil. Kavarne so bile polne ljudi s čudno govorico. Množice so postajale vedno živahnejše. Ljudem so žareli obrazi, klicali so nerazumljivo slavo nerazumljivim stvarem.

Ljudje, ki so menda igrali vlogo voditeljev, so hodili od kavarne do kavarne, šepetali povelja in hiteli naprej. Toda številna policija svobodne države je bila skoraj že izpodrinjena. Množica ni več krožila. Tu in tam so se slišale stražnikom namenjene grožnje. Že je kazalo, da bo množica zdaj zdaj segla po nasilju.

Kaj je hotela množica? Odkod je prihajala? Ali je imela kak skupni cilj?

Okrog štirih je prišlo do prvega nasilja. Napadenih je bilo več lepo oblečenih ljudi na Langemarktu in vlomljeno v trgovino z zlatnino v Fundengasse. In že so začeli trgovci zapirati trgovine in izložbena okna. Kmalu so stale trgovine na Langemarktu in v Langgasse kakor z zaprtimi očmi. Napad na hotelskega gosta Deutsches Haus je povzročil, da so boljši hoteli in restavracije takoj sledili primeru trgovin.

Okrog petih so se začele množice zbirati v predmestjih, pa ni bilo časa misliti na nje. Množice v sredini mesta so bile vedno gostejše. Počasi se je pokazal načrt njihove razdelitve. Zbirale so se najgosteje okrog magistrata, pošte in elektrarne.

Po ulicah so patruljirali samo še redarji na konjih. Stali so po štirje in štirje na najvažnejših križiščih, majhni, sivozeleni otočki v črnem morju. Mirno so poslušali grožnje in psovke iz množice in gledali stisnjene pesti.

Ob pol šestih se je sestal senat. Ob šestih je stopil predsednik senata na balkon mestnega magistrata. Pozval je množico, naj se razide. Poziv je pa naletel na gluha ušesa.

Pozval je ljudi, naj pošljejo deputacijo, ki bo povedala, kaj prav za prav hoče.

Odgovor se je oglasil, mračno in nerazločno, valoveč v valovih nad množico, bobneč vedno glasneje, dokler se ni strnil v ozračje pretresujoč krik.

— Sovjetsko republiko zahtevamo. Zahtevamo tvojo in glave vseh senatorjev!

Predsednik senata je izginil. Senat je takoj nadaljeval sejo. Položaj je bil jasen. Glede na vojaško nemoč svobodne države je bilo sklenjeno obrniti se na poljsko vlado s prošnjo za oboroženo pomoč.

Ko je prispela brzojavka te vsebine pozno ponoči v poljski glavni stan, so se tam komaj vzdržali smeha. Poljska vojska je bila že dobro uro na pohodu proti Gdansku, seveda pa ne z namenom podpirati vlado svobodne države.

VI.

Na hiši na Himmelfahrtskanalu, čije debele stene so jo varovale trušča zunanjega sveta, sta stala dva učena moža, zatopljena v opazovanje ogromnega globusa. Oba sta bila kakor bi bila prebila noč oblečena in kakor da sta dobila malo jesti, odkar sta se prebudila. Bilo je ob šestih zvečer in skozi stekleno kupolo je prodirala v sobo mirna popoldanska svetloba.

— Paranoia, — je dejal profesor Freudenthal.

(Dalje prihodnjič.)

Frederic Boutet:

Anonimno pismo

— Pnevmatično pismo je tu, gospod . . .

Henry Chartrey se je baš oblačil k obedu pri prijateljih, ko mu je prinesel sluga sivo kuverto, na kateri je bilo s strojem napisano njegovo ime in naslov. Odprl jo je, razgrnil list tankega papirja in prečital naslednje, tudi na stroji pisane vrstice:

"Iskren prijatelj meni, da je dolžan opozoriti vas, da Genevieva Vallorgeeva že ima ali pa pripravljena imeti ljubčka Xaviera Lefustella. Varala je z vami svojega moža, ki ni dovolj pazil na njo in ki ga ni ljubila, kar je bilo povsem naravno. Toda zdaj vas vara z drugim, ali ni tudi to naravno? Svarim vas."

Henry Chartrey je stal nekaj časa nepremično, držeč pismo v roki. Bil je presenečen. Kaj naj to pomeni? . . . Ali je bilo to mogoče . . . Genevieva naj bi imela ljubčka? Hotel je podvomiti o tem, hotel je odložiti anonimno opozorilo, ne da bi se zmenil zanj, toda to se mu v celoti ni posrečilo.

Pismo je vendar lagalo, vsaj kar se tiče njega samega. Saj sploh ni bil ljubček Genevieva Vallorgeeve. Ni bil njen ljubček, niti ni nikoli lazil za njo čeprav jo je ljubil od prvega dne, ko jo je zagledal pred sedmimi leti, ko se je omožila z Vallorgeem.

— Moj prijatelj je, moj najstarejši prijatelj, je pomislil takrat Henry Chartrey, — ne morem ga varati.

Bil je sicer prepričan, da nežna in dražestna Genevieva ne more ljubiti neotesanega, veselega in često nerazsodnega Vallorgea. Vendar je pa ostal zvest svojemu sklepu in postal je njun domači prijatelj. Svoje naraščajoče ljubezni do mlade žene, ljubezni, polne otožnosti in spoštovanja, ni nikoli izdal niti z besedico, niti s pogledom.

Genevieva je bila zanj živa podoba mikavnosti in kreposti. Naklonila mu je svoje prijateljstvo, svoje dragoceno zaupanje. Sprijaznil se je s tihim trpljenjem, ki ga je prenašal, ker je bila omožena z drugim. In zdaj naj bi se Genevieva naenkrat spečala s Xaverom Lefustellom, s tem modnim gizdalinom, s tem domišljavim puhloglavcem, ki je hodil od ženske do ženske z domišljavo gotovostjo, da se mu je treba samo pokazati in že zmaga. Da bi tudi Genevieva tako nizko padla? Ne, to je bilo blazno. Toda čim bolj je podil od sebe to grdo misel, tem bolj mu je rojila po glavi. Pred oči mu je stopilo na tisoče dokazov, ki jih doslej sploh opazil ni. Začutil je nepremagljivo željo zvedeti vse . . . Da, vse mora zvedeti.

Zvečer je bil povabljen na večerjo k Vallorgeu in zvedel je, da je povabljen tudi Lefustelle. Opazoval bo njegovo občevanje z Genevievo . . . Henry je spravil pismo v žep svojega smokinga in se pogledal v zrcalo, pred katerim je stal. Njegov obraz je bil še vedno bled od razburjenja. Skušal je pomiriti se, vzel je slugi iz rok klobuk in plašč ter odšel.

Vrnil se je okrog dveh zjutraj. Legel je, toda zaspati ni mogel. Bil je ves obupan in od jeze je kar škripal z zobmi. Vse je kazalo, da je govorilo pismo resnico. Opazil je bil med Genevievo in Xaverovem Lefustellom znake sporazumevanja, ki so presegali običajne neodgovorne šale. Proti koncu večera se jima je približal, ne da bi ga opazil, tako sta bila zastopljena v kramljanje — in zaslišal je naslednje Genevievine besede: "Da, poslednje Genevievine besede: "Da, pojutrišnjem ob dveh . . . Lefustellu je pri tem obraz tako zadovoljno zažarel, da bi mu bil Henry najraje prisolil zaušnico . . .

Sestanek . . . Obljubila je sestanek temu tepcu, je pomislil ves iz sebe od ogorčenja. Hladno se je poslovil od Genevieve, ona pa tega niti opazila ni. Odšel je ves zbegan in potrt. V glavo mu je šinila misel: zvedeti hoče, do kam sega njegova nesreča.

Da, njegova nesreča . . . Genevieva ni pripadala njemu . . . Pa tudi drugemu ne sme pripadati. Jutri jo bo zasledoval.

V ta namen je ogrnil drug plašč, vzel nov klobuk, si nataknil očala in odšel v bližino hiše mlade žene, kjer je sedel v taksi.

Videl je, kako je prišla počasi iz hiše in poklical za vogalom taksi.

— Sledite ji, — je naročil Henry svojemu šoferju in mu obljubil posebno nagrado, če bo vse dobro opravil.

Genevievin taksi je vozil z običajno hitrostjo do Luxemburga na vogalu ulice Assas. Genevieva je izstopila, plačala in odšla na vrt.

Henry je dal ustaviti svoj avto blizu vhoda v park in z očmi je sledil mladi ženi. Videl je, da se je sestala s Xaverom Lefustellom, ki jo je že čakal, da je odšla z njim h klopici, kjer sta oba sedla. Kramljala sta dobre pol ure. Solznih očí ju je Henry od daleč opazoval. Ni taka, za kakršno sem jo imel, taka je, kakor so vse one druge, je ponavljal ves ogorčen. Bil je neizmerno nesrečen.

Slednjič je Genevieva vstala in zapustila Xavera Lefustella, ki je odšel v drugo smer, sama se je pa vrnila skozi ista vrata, kakor je bila prišla.

Na hodniku je stopil pred njo Henry. Prvotno je ni hotel ustaviti, pa se ni mogel premagati.

— Kaj, vi ste? je dejala Genevieva, toda brez vsakega presenečenja. — Ah, kako smešni ste v tem ogromnem plašču in očalih. Ne posmehujte se mi, je vzkliknil in odložil očala, — ne smejte se . . . Rad bi govoril z vami. Govoriti moram z vami!

— Izvolite! Samo zakaj ste tako razburjeni? Kako to, da vas srečam tu?

— Da, gotovo niste pričakovali, da srečate tu še nekoga, razen Lefustella, kaj ne?

Stopil je korak nazaj.

— Ah, torej ste mi sledili? In s kakšno pravico? V kaj se pa vmešavate, dragi moj?

Napeti je moral vse sile, da se je premagal.

— Izvolite sesti v moj avto, govoriti moram z vami.

— Genevieva, — je začel, ko sta sedela v avtomobilu, — prosim vas, rotim vas, da še enkrat dobro premislite, predno storite nepopravljiv korak. Jaz vam pravim, ker ne morem verjeti, da ste že Lefustellova ljubica. Ni vas vreden, vas, Genevieva, ki sem vas stavil tako visoko, ki sem vas tako občudoval; bil sem tako ponosen na to, da sem vaš prijatelj, vaš zaupnik.

Skomignila je z rameni.

— Dragi prijatelj, nisem čudovanja vredna žena, čista vadna žena sem . . . Da, om sem se, sedem let je tega, sem moža, ki me ni nikoli bil, ki me je podlo varal, mu bile najdolgočasnejše ž ljubše od mene. Morda ne tega. Zdaj to povem. In tud ga nisem nikoli ljubila. Jaz nisem živela. Morda imam, dno se postaram, pravico do lo ljubezni in življenja . . . Z mi, da sem čakala že predo

— In izbrali ste si tega hloglavca, tega Lefustella, ni vreden . . . Tega ljubite?

— No in kaj potem?

— To je grozno! To je no! Mar ne vidite, kako tr Mar ne veste, kako vas že no ljubim? Od prvega dne Ah, Genoviea, to je grozno sem vam hotel tega povedat li ste žena mojega starega jatelja . . . Preveč sem vas štoval. Bože moj, a zdaj lj drugega, drugi se . . .

Položila je svojo roko na govo in mu pogledala v oči

— Ali verjamete to? . . res verjamete, da je nekaj menoj in tem puhloglavc cem? Saj ste vendar sami da tega ne morete verjati. T stanek, javen in prav nič ren, je prvi, ki sem ga mu lila . . . in zadnji bo. Ne p bujem ga več . . . Zdaj vem

— Kaj veste?

— Da me ljubite, prijatel kor ljubim jaz vas že dav samega začetka. Čakala se Da, čakala sem, da spregov Niste imeli dovolj poguma pa menda nisem mogla spre riti prva, saj nisem bila p čana o vaši ljubezni, čeprav jo slutila. Dolgo je trajalo ko dolgo, da sem se morala či k nedolžni zvijači in z n jasniti položaj. Spravljeno kopijo onega anonimnega p Jo hočete videti? Razumeto rala sem vas pripraviti do sumnosti, drugače bi ne bil govorili.

Strastno jo je objel.

— Ah, Genevieva, ah, vieva, kako čudovita ste . . ko vas ljubim!

Smehljala se je. Ko je da si je izbrala drugega, obsojal kot grešnico, zan bi jo bil . . . A zdaj, ko je da ljubi njega, ji je vrač svoje pobožno občudovanje

TISKARNA S. N. P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, k koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaške češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne.—Cene zmerne, unijsko delo prve

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE
Telefon Rockwell 4904
CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na željo tudi vsa ustmena pojasnila.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta h šteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane $6.00 za eno leto n nino. Ker pa člani že plačajo pri asesmentu $1.20 za tednik, se jim t šteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini n ki bi rad čital list vsak dan. Cena listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado	$6.00	Za Cicero in Chicago je	
1 tednik in	4.80	1 tednik in	
2 tednika in	3.60	2 tednika in	
3 tednike in	2.40	3 tednike in	
4 tednike in	1.20	4 tednike in	
5 tednikov in	nič	5 tednikov in	
		Za Evropo je	$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali M Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena za d Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati d vsoto listu Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravništvo n datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto $.....

1) Ime..... Čl. društva št.....

Naslov .....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov d družine:

2) ..... Čl. društva št.....

3) ..... Čl. društva št.....

4) ..... Čl. društva št.....

5) ..... Čl. društva št.....

Mesto ..... Država .....

Nov naročnik..... Star naročnik.....